

Erling Jepsen
—
De kunst om
in koor te huilen

Roman

Vertaling
Diederik Grit en
Edith Koenders

Cossee
Amsterdam

HOOFDSTUK I

De macht van het woord

Ze gebruiken een vreemd woord op televisie, een woord dat ik niet snap. De vrouw die het zegt, spreekt het langzaam en duidelijk uit, alsof ze wil dat iedereen het kan volgen. Maar dat maakt het alleen maar erger, want wat ze zegt, past niet bij wat ik zie. De televisie is verder zo mooi, we hebben hem nog maar net, als laatsten bij ons in de straat, en ik ben uit school meteen naar huis gerend. En dan nu dit.

Het woord is *traditie*. Niet zo'n lang woord eigenlijk, en dat is een beetje pijnlijk, want ik ben net elf geworden. Ik kan het ook aan niemand vragen, ik zit alleen in de woonkamer.

Ik hol naar de keuken en blijf bij de deur naar de winkel staan wachten. Moeder helpt klanten, het duurt een eeuwigheid, maar eindelijk komt ze naar me toe.

'Traditie?' vraagt ze. Ze gaat op een keukenstoel zitten. Ze heeft een theedoek in haar handen, dan kan ze beter nadenken. Ze kijkt naar de grond, en vervolgens uit het raam. Ondertussen knijpt ze stevig in de theedoek.

'Dat is als je iets heel vaak doet. Dan wordt het op het laatst een traditie.'

'En het maakt niet uit wat?'

'Nee,' antwoordt ze.

Stel je voor: dat iets wat je doet in iets anders kan veranderen, als je het maar vaak genoeg doet. Dat is moeilijk te begrijpen. Klopt het wel?

‘Het heeft iets met water te maken,’ zeg ik. ‘Er was een kraan op tv, toen die mevrouw het zei.’

‘Dat begrijp ik niet,’ zegt moeder.

‘Het is echt waar, ze stond naast een kraan, toen ze het zei.’

Moeder wringt de theedoek nog een keer. Dan probeert ze het opnieuw, nu met voorbeelden. Het is traditie dat we ’s ochtends havermoutpap eten, want dat doen we altijd. Het is traditie dat vader de melk rondbrengt, enzovoort, maar ik onderbreek haar. Dat kan niet kloppen. Het moet iets met water te maken hebben, dat is absoluut zeker.

‘Laten we maar wachten tot vader thuiskomt,’ zegt ze op het laatst.

‘Nee, ik wil het nú weten, waarom weet u het niet?’

‘Ik weet het best, maar je gelooft me gewoon niet.’

Nee, ik geloof haar niet, niet helemaal in elk geval. Moeder kan nou eenmaal niet goed uitleggen, dat weet ze zelf ook wel – waarom zegt ze anders dat ik maar moet wachten tot vader thuiskomt? Omdat die meer verstand van woorden heeft, dat is echt zijn domein, ik kan het beter aan hem vragen. Daar heb ik ook niet zoveel op tegen, want van zo’n vraag wordt vader meestal blij en dan doet hij aardig tegen moeder, en dan is alles goed. Vader overheert me ook mijn huiswerk, vooral nu ik in de vijfde zit en cijfers krijg. En hij leest veel vaker de krant dan moeder en heeft een leesbril, maar hij wroet vaak in zijn oor met het eind van een balpen, en als je die in je mond stopt, smaakt hij naar oude kaas. Maar moeder zegt altijd samen met mij mijn avondgebed op als ze me in bed stopt, dat kan zij weer het beste. Ze wil graag dat ik een engel boven mijn hoofdeinde hang, maar daar komt niets van in, want daar hangt Tarzan. Die is een soort beschermheilige voor mij, en ik geloof dat moeder hem ook graag mag – ze laat hem in ieder geval hangen. Toen ik haar op een avond vroeg waar het Onzevader eigenlijk voor diende, zei ze dat ik anders ’s nachts uit bed zou vallen en me zou bezeren.

Ze zei het zonder met haar ogen te knipperen, dus vroeg ik niet verder.

Er wordt op de voordeur geklopt, en moeder gaat opendoen. Het is mijn speelkameraadje Mette.

‘Hebben jullie televisie gekregen?’ vraagt ze. ‘Mag ik hem eens zien?’

‘Tuurlijk,’ zegt moeder, maar ik dring me tussen hen in en geef Mette een duw.

‘Nee,’ zeg ik, ‘het is een rot-tv!’

‘Is hij nu al stuk?’

‘Natuurlijk niet,’ zegt moeder en ze laat Mette de woonkamer binnen.

‘Ligt-ie?’

Ik geef haar opnieuw een duw. Waarom gaat ze niet gewoon naar huis? Maar nu doe ik onredelijk, zegt moeder, het afgelopen jaar ben ik vaak naar Mette gegaan om tv te kijken en haar moeder heeft nooit nee gezegd. Moeder heeft gelijk, op dat punt is de overbuurvrouw heel aardig. Ik hoef bij het weggaan alleen maar ‘Tot ziens en dank u wel voor het kijken’ te zeggen, heel simpel. Ik zeg het tegenwoordig zo snel dat niemand me verstaat: ‘Totziensdankuwelvoorhetkijken.’

‘Wat zeg je?’ vragen ze dan, terwijl ze zich verbaasd naar me omdraaien. Maar dan ben ik al weg.

Mette gaat voor het toestel zitten, en moeder loopt terug naar de keuken. Mette is een paar jaar jonger dan ik, en ze zeggen dat ik aardig tegen haar moet zijn en geduld met haar moet hebben, omdat ik de oudste ben. Maar ik kan er toch ook niks aan doen dat ik de oudste ben, dat komt gewoon omdat zij zo klein is. Ze draait zich naar me toe en lacht zo stom dat ik haar wel aan haar staartjes moet trekken. Ze zet het op een krijsen en rent naar moeder, die mij naar bed stuurt, en dat terwijl ik allang geen middagslaapje meer doe. Ik moet daar maar blijven liggen tot vader thuiskomt, zegt ze.

Moeder denkt vast dat ik nu heel bang ben, maar dat is niet

zo. Ik hoop dat vader gauw thuiskomt, en ik weet zeker dat hij kan uitleggen wat 'traditie' betekent, zodat ik het snap. Hij weet zulke dingen, hij weet alles van woorden.

Ik hoor de melkauto op de oprit, en even later hoor ik dat vader aan het lossen is. Dan staan ze beneden in de woonkamer te praten, en nu hoor ik vaders voetstappen op de trap. Ik kan me maar beter schrap zetten, ik zal wel op mijn kop krijgen – of nog erger.

Vader komt mijn kamer binnen en gaat naast mijn bed zitten. Zijn grote, warme hand omsluit de mijne, die op de deken ligt, en er speelt een lachje om zijn lippen.

'Jij wilt graag weten wat traditie betekent?'

'Ja,' zeg ik.

'Dat is als je iets heel vaak doet. Dan wordt het op het laatst een traditie.'

Wel verdraaid, dat is precies wat moeder zei!

'Ja, maar het heeft ook iets met water te maken,' zeg ik. 'Er was een kraan.'

'Waarschijnlijk bedoelden ze dat je je handen moet wassen als je naar de wc geweest bent, denk je niet? Het is traditie dat je je handen wast als je naar de wc bent geweest. Dat bedoelen ze.'

Vader twijfelt niet, dit is bijna te gemakkelijk voor hem, merk ik wel. Hij is zo zeker van het antwoord, het enige goede antwoord, dat ik het voor zoete koek slik en ik voel een enorme rust vanbinnen.

'Aha, op die manier,' zeg ik. 'Als je naar de wc bent geweest.'

'Ja,' zegt hij.

'Waarom zei moeder dat dan niet?'

'Moeder heeft het zo goed mogelijk uit proberen te leggen,' zegt hij. 'Kom nu maar uit bed en ga beneden nog wat spelen.'

Ik stap uit bed, heb het gevoel dat ik alles begrijp en dat de hele wereld goed is, zolang vader er is die het mij kan uitleggen. Vader met zijn grote, warme handen.

Moeder lijkt een centimeter kleiner als ik naar haar toe loop,

maar ik geloof niet dat dat haar iets kan schelen, integendeel. Ze glimlacht en zegt dat vader echt álles weet.

‘Alles?’ vraag ik.

Vader staat achter haar de krant te lezen, terwijl hij met het eind van een balpen in zijn oor wroet. Hij lacht kort, en het duurt even voor moeder antwoordt.

‘Alles,’ zegt ze.

We moeten de meubels in de woonkamer een beetje verschuiven, voordat we allemaal op drie meter afstand van het scherm kunnen zitten. En drie meter moet het zijn, dat weet iedereen. Als je er te dicht op zit, of juist te ver ervan af, dan kun je blijvend oogletsel oplopen.

Op de Deense zender is er een uitzending over moderne kunst. De kijkers worden rondgeleid door een museum met schilderijen en beelden. Het is onduidelijk wat die voorstellen, maar een man legt uit dat dat ook de bedoeling is. We kijken er een halfuur aandachtig naar. Dan stelt moeder heel voorzichtig voor dat we overschakelen naar de Duitse zender.

‘Midden in de uitzending?’ vraagt vader.

‘Nee, als die afgelopen is natuurlijk,’ voegt ze haastig toe.

Zo blijven we nog een kwartier zitten, zonder een woord te zeggen, en ik begin pijn in mijn buik te krijgen, en mijn oudere zus Sanne wiebelt onrustig met haar benen. We kijken elkaar even aan en ik zie dat we hetzelfde denken.

‘Je kunt heus wel midden in een uitzending doorschakelen,’ zeggen we tegelijk.

‘Dat weet ik wel,’ zegt vader, ‘maar het kan gauw een slechte gewoonte worden.’

‘Een slechte traditie?’ vraag ik.

‘Precies,’ zegt hij, ‘En wat zouden ze zeggen, de makers van dit programma, als ze het wisten?’

‘Maar ze weten het toch niet,’ zegt Sanne.

Daar ben ik niet zo zeker van, maar ik vind dat we het risico

moeten nemen. En even later staat vader op en schakelt over op de andere zender. We houden onze adem in als hij aan de knop draait, en warempel, het lukt: nu kijken we naar een Duitse uitzending, en het beeld is even scherp als dat van de Deense zender. Het is een amusementsprogramma: een koor met vrouwen met grote borsten en bierpullen staat schlagers te zingen. Moeder gaat rechtop zitten en haar ogen beginnen te stralen, want als enige van ons verstaat zij Duits; haar moeder was een Duitse en zijzelf is opgegroeid in Hamburg. Algauw begint ze mee te zingen, eerst met een ongelooflijk iel stemmetje, maar dan steeds harder, en op een gegeven moment heft ze haar koffiekop – bij gebrek aan een bierpul – om te toasten met haar landgenoten in het kastje.

‘Schakel nu weer eens terug naar Denemarken,’ zegt Sanne tegen vader. ‘Misschien is er nu iets anders op.’

‘Moet ik nu weer overschakelen, midden in een uitzending?’ vraagt hij.

Moeder durft niets te zeggen.

‘Dat doen de vader en moeder van Mette ook,’ zeg ik.

‘Het is al goed,’ zucht vader, terwijl hij uit zijn leunstoel overeind komt. ‘Maar dit is dan ook de laatste keer, we blijven niet aan de gang met dat heen en weer schakelen, je wordt er gewoon zeeziek van.’

Op de Deense zender is de rondleiding door het museum nog niet afgelopen, het lijkt wel alsof het programma gewoon verder gaat op het punt waar we waren gebleven. Geen van ons heeft er nog puf voor, maar dat zeggen we liever niet op deze eerste avond met onze eigen televisie. Moeder begint weer te zingen, stilletjes voor zich uit, maar het komt een beetje vreemd over. Vader kijkt naar de staande klok.

‘Nu hebben we zeker al een uur zitten kijken,’ constateert hij, terwijl hij de knop omdraait. ‘Nog langer is beslist niet goed. Morgen is er weer een dag.’

Als ik mijn pyjama heb aangetrokken en op een stoel bij de gootsteen mijn tanden sta te poetsen, zingt moeder nog steeds. Nu niet meer in het Duits, maar in het Deens, zodat de rest van ons ook kan meezingen. Vader helpt haar als ze de tekst kwijt is, en dat gebeurt vaak. Zelf zingt vader niet, hij zegt alleen de woorden voor. Hij kent de meeste liederen uit zijn hoofd, zowel liederen uit het zangboek als goeie oude smartlappen. Bij ons in de familie is de smartlap het meest geliefd, en als die een beetje droevig is, geeft dat niets.

Vader zegt de tekst van een bekend levenslied op, terwijl moeder de melodie neuriet, en dan de volgende over die warme zomer en ga zo maar door; hun vaste repertoire. Ik ga op vaders ene knie zitten, Sanne op zijn andere, en ook wij mogen onze favoriete liedjes kiezen. We kiezen natuurlijk het zielige lied over een arm meisje dat sterft aan tbc maar in de hemel met haar dode moeder wordt herenigd.

‘Als ik het niet dacht,’ zegt vader. ‘Kunnen we vanavond nou niet eens een andere zingen?’

‘Ach toe nou,’ smeken we. ‘Het is toch zaterdag.’

En dan zwicht hij zoals gewoonlijk, hij wilde ons alleen maar op de knieën krijgen.

Moeder krijgt tranen in haar ogen bij het tweede couplet, en dat werkt als een startschot, want even later huilen we allemaal, ook vader en zelfs Sanne, al wil ze dat niet, en ik natuurlijk. We huilen zo hard dat we nauwelijks horen wat we zingen. Zo is het toch nog een heerlijke avond geworden. Mijn buikpijn is ook verdwenen. We gaan verder met een mooi lied over moederliefde en vallen elkaar om de hals en huilen totdat de staande klok slaat – maar dan moeten Sanne en ik naar bed, het is al heel laat. We smeken om nog één lied, over een arme moeder, haar zoon is in zee verdronken en ze vindt hem terug op het strand. Dat mogen we nog zingen, maar dan is het ook echt afgelopen. Vader krijgt een brok in de keel, dit is zijn lievelingslied en hij krijgt de woorden bijna niet over zijn lippen. Ja, dit vinden wij

nu een gezellige zaterdagavond, en daar hebben we helemaal geen televisie bij nodig.

Vader knipt de heg. Hij staat op een trap en knipt de bovenkant. Af en toe grijpt hij een grote tak en gooit die naar beneden, voor mijn voeten. Ik loop naar hem toe.

‘Mag ik helpen?’ vraag ik. ‘Mag ik met de heggenschaar?’

Ik heb al eens eerder de heg geknipt, en het is helemaal niet moeilijk.

‘Vandaag niet,’ zegt hij. ‘De takken zijn te dik. Maar je kunt wel helpen met harken.’

Ik ga dadelijk aan de gang. De takken zijn echt dik, ik zie wel dat er een volwassen man voor nodig is om ze door te knippen. Af en toe vallen er takken naar de andere kant, op het pad dat langs onze tuin loopt.

‘Zal ik de takken aan de andere kant eerst opruimen?’

‘Nee, begin hier maar.’

Vader knipt verder, ik raap de takken op en leg ze op een grote hoop. Moeder komt ons limonade brengen, ze zegt dat we al flink opschieten en noemt ons echte kerels. Vader veegt het zweet van zijn voorhoofd, drinkt het glas limonade in één teug leeg en slaat moeder op haar achterste. Ik doe alsof ik het niet zie. Vooral niet als moeder bij hem hetzelfde doet.

Ze laat ons weer alleen en kort daarop horen we een auto op het pad. Vader verstijft. Dit kan gevaarlijk worden. Vooral omdat we een klap horen, er slaat iets tegen de carrosserie. De auto stopt en er springt een forse man uit. Dat moet slager Budde zijn. Die is eigenaar van de grond naast onze tuin, en het is zijn pad.

‘Wel verdomme...! Heb ik je niet gezegd dat je dat moet laten?’ roept hij door de heg heen.

‘Wat is er aan de hand?’ vraagt vader met een vreemde, schorre stem, die helemaal niet de zijne lijkt.

‘Er liggen hier allemaal takken op mijn land, en nu zit er een onder mijn wiel.’

‘Ik zal eh..., ik kom eraan.’

Vader stapt door een opening in de heg het pad op en helpt om de tak los te trekken.

‘Mijn excuses,’ stamelt hij, ‘maar ik moet toch af en toe mijn heg knippen.’

‘Ik wil geen rommel op mijn terrein hebben. Als ik nog één zo’n tak vind, steek ik hem in je reet en sla ik er je hersens mee in!’

Zijn zoon Nisse, die net zo oud is als ik, zit in de auto te lachen. Waarom zegt vader niets? Vader, die de macht van het woord heeft? Hij is zeker zijn stem verloren, maar gelukkig heeft hij mij.

‘Dan zul je hem er eerst uit moeten trekken,’ zeg ik.

Budde kijkt me woedend aan en ik zoek snel dekking achter vader.

‘Wat zei die zoon van jou daar?’

‘Ik heb het niet gehoord,’ zegt vader, en dan begint hij te lachen! Dat is moedig. Weliswaar staart hij ondertussen naar het gras, maar hij lacht, pal voor Buddes neus! Nisse opent het portier en komt naar buiten.

‘Geef hem een dreun, pa!’

Budde is een kop groter dan vader, hij geeft hem een duw, zodat vader in het gras valt. Dat ziet er niet goed uit, hij verliest ook zijn pet. Goddank komt hij snel weer overeind, in één sprong ben ik bij hem en geef hem zijn pet terug. Hij zet hem weer op, herstelt zich en zegt met een bijna kalme stem: ‘Dat flik je me niet nog een keer!’

Maar dan doet Budde het weer! En daar blijft het niet bij, als vader op handen en voeten overeind kruipt, geeft hij hem een schop voor zijn kont!

‘Nou is het genoeg geweest!’ roept vader met schelle stem. Hij komt overeind en kijkt bang uit zijn ogen. ‘Dit is pure mishandeling!’

‘Zeg dat wel, ja,’ zegt Budde, terwijl hij hem bij de kraag grijpt. Vaders pet rolt opnieuw over het gras; ik pak hem en druk hem dicht tegen me aan. Dan smijt Budde vader tegen de heg. Vader kruipt gauw door de opening naar onze kant, en ik volg hem snel. Ik geef hem zijn pet terug, en hij borstelt hem af voordat hij hem opzet.

‘Nu ben ik op mijn eigen terrein,’ zegt hij, en hij lijkt weer aardig zichzelf. ‘Hier kun je me niets maken.’

Mooi gezegd, denk ik, vader heeft de macht van het woord, en dat heeft ook iets te betekenen, dat wil iets zeggen, heel veel zelfs.

‘O ja, dacht je dat?’ vraagt Budde vanaf het pad.

‘Ja. En ik heb het recht om mijn heg te knippen, als je dat maar weet. Aan mijn kant.’

‘Vergeet dat maar mooi!’ zegt Budde, terwijl hij door het gat in de heg de tuin in stapt. Onze tuin!

‘Je blijft van mijn heg af en ik wil geen takken op het pad waar ik langs moet, is dat tot jouw stomme hersens doorgedrongen?’

‘Dit is mijn tuin, hier kun je me niets maken,’ herhaalt vader.

Budde geeft hem een duw, waardoor hij in het rozenbed valt en zijn pet opnieuw verliest. Hij verwondt zich aan de rozen-doorns en zijn hand begint te bloeden.

‘Ik bel de politie,’ piept hij, maar nu verschijnt het hoofd van Nisse in het gat in de heg.

‘Geef hem nog een trap voor z’n kont, pa!’

‘We bellen zo de politie,’ zeg ik, terwijl ik Budde tegen zijn scheenbeen trap. Hij verzet geen poot, kijkt me alleen even aan en overweegt of hij mij er ook van langs zal geven.

‘Je hebt geluk dat je nog geen belijdenis hebt gedaan,’ zegt hij. ‘Ik sla geen kinderen die nog geen belijdenis hebben gedaan.’

Ik geef hem nog een trap tegen zijn been, neem dan vader bij de hand en trek hem mee naar ons huis. Pas als we bij de achterdeur zijn, draaien we ons om. Gelukkig zijn ze verdwenen.

‘We bellen gewoon de politie, hè?’ vraag ik.

Vader antwoordt niet, hij gaat op een krat met lege flessen zitten en begint doorns uit zijn hand te trekken. Er zit ook bloed op mijn hand, zie ik, maar dat komt natuurlijk doordat ik vaders hand heb vastgehouden.

Waarom blijven we hier zitten, alsof we ons verstoppen? Waar wachten we nog op?

‘Zullen we niet naar binnen gaan, naar moeder?’ vraag ik.

Maar hij blijft aan zijn hand pulken. Zijn haar staat alle kanten op – en zijn pet, waar is die gebleven? Hij moet in het rozenbed liggen, maar ik heb geen zin om hem nu te gaan halen, ik wil vader niet alleen laten. En ik begrijp niet waarom we niet naar binnen gaan, waarom we hier zo lang blijven koekeloe-ren.

‘Er valt niets te huilen,’ zegt hij, en pas nu merk ik dat ik huil.

Wat een opluchting als Sanne ineens om de hoek van het huis komt met haar fiets en haar schooltas.

‘Wat is er gebeurd?’ vraagt ze, terwijl ze naar vaders bebloede handen kijkt.

‘Niks,’ zegt hij.

Het is vreemd, maar als vader aan moeder en Sanne vertelt wat er is gebeurd, klinkt het niet half zo gevaarlijk als het naar mijn gevoel was. Sanne moet erg lachen om wat ik over die tak tegen Budde zei, maar moeder begrijpt het niet, ze lacht er in elk geval niet om.

‘Moeten we de politie niet bellen?’ vraagt ze, terwijl ze in de theedoek knijpt die ze in haar handen heeft.

‘Ik weet het niet,’ mompelt vader, ‘we moeten het maar even laten betijen.’

‘Hij heeft u ook een schop onder uw achterste gegeven,’ zeg ik, want dat is hij vergeten te vertellen.

‘Opsluiten die ellendeling,’ roept Sanne. ‘Daar zal hij voor boeten!’

Vader moet een beetje om haar lachen, zoals wel vaker als ze

zich ergens over opwindt. Maar het lachen vergaat hem als moeder jodium op de wonden op zijn hand druppelt, dat zie ik heus wel.

‘Denk je dat de politie het niet serieus zal nemen?’ vraagt moeder.

‘Ik denk eerder dat ze het maar al te serieus zullen nemen,’ zegt hij. ‘Het is tenslotte in onze eigen tuin gebeurd. Nee, laten we het hoofd koel houden. Hoe langer ik erover nadenk, des te meer krijg ik met Budde te doen. Als hij nu een boete krijgt en later nog een keer zoiets doet, stel dat ze hem dan ook bij de politie aangeven en dat hij in de gevangenis belandt, wie moet dan zijn slagerij draaiende houden? En zijn vee voeren?’

Ik snap het niet: moeten we ineens medelijden hebben met Budde? Hij heeft mijn vader net een schop onder zijn kont gegeven.

‘Hoe bedoelt u, vader?’ vraag ik.

‘Hij kan zich gewoon niet beheersen,’ legt vader uit, ‘hij zit zichzelf in de weg. En uiteindelijk gaat het alleen maar ten koste van zichzelf en zijn gezin.’

‘We kopen voortaan niets meer bij hem, dat is wel duidelijk,’ zegt moeder.

‘Dat heeft u al vaker gezegd, maar binnen de kortste keren gaat u er toch weer heen,’ brengt Sanne ertegen in. ‘Wat een slap gedoe. Dan bel ik de politie wel, of u het nou goed vindt of niet.’

Ze begint in het telefoonboek te bladeren. Vader weet niet hoe hij haar moet tegenhouden en moeder knijpt onafgebroken in haar theedoek. Ik ruk het telefoonboek uit de handen van mijn zus.

‘Kalm aan een beetje,’ zeg ik, ‘je hebt gehoord wat vader zei.’

Ze protesteert heftig, maar belt niet.

Ineens denk ik aan vaders pet. Waarom heeft niemand daaraan gedacht? Ik sta op – met het telefoonboek onder mijn arm en zonder te zeggen waar ik naartoe ga – en loop terug naar

de achtertuin. Maar ik kan de pet niet vinden. Alles ziet er net zo uit als altijd, er zijn alleen een paar rozen geknakt. Ik kijk rond. Ze moeten hem meegenomen hebben, dat is de enige verklaring. Slager Budde en zijn zoon hebben vaders pet meegenomen!

Moeder en vader hebben wel vaker gezegd dat ze niet meer bij slager Budde zouden kopen en toch zijn ze steeds weer teruggegaan, dat klopt. Het probleem is dat er maar twee slagers in het dorp zijn, en Budde is de beste. Bovendien is hij vaak heel aardig, zomaar ineens. Dan geeft hij korting en zo, hij houdt de deur voor je open als je de winkel uit gaat en dan zegt hij 'de groeten thuis'. Maar op een kwade dag slaan de stoppen weer door.

Zo was hij bijvoorbeeld een keer op jacht in het weiland dat tussen onze tuin en de beek ligt en toen zijn jachthond niet meteen het water in sprong om een eend te pakken, schoot hij het beest in zijn achterste en zelf ging hij naar huis. Hij liet de hond liggen, hij dacht misschien dat hij dood was. De volgende morgen kwam het dier aangestrompeld, zijn bloederige achterlijf achter zich aan slepend. Toen hij het arme beest zag, had hij spijt van zijn driftbui, kreeg medelijden – en schoot hem door de kop.

De mensen zeggen dat zijn geest alleen in evenwicht is als hij op een paardenrug zit. Eén keer per jaar is er ringsteken en dan is hij van de partij. Hij wordt vaak de ringsteekkonink. Wanneer hij aan komt rijden op zijn paard met een lans in zijn hand, is hij een ander mens. Hij zit onbeweeglijk, heel waardig zoals ze dat noemen, en prikt de ene ring na de andere aan zijn lans. Hij juicht niet eens wanneer hij wint maar geeft de anderen allemaal complimentjes.

Ik zie hem voor me met de koningskroon op zijn hoofd – en ineens verandert die in vaders pet!

Eigenlijk lijkt het me logisch als vader en ik naar Budde gaan om de pet terug te eisen. Maar vader heeft daar niet veel zin in.

‘Ik bestel wel een nieuwe,’ zegt hij. ‘Het was maar een ouwe pet, ik was toch toe aan een nieuwe.’

Maar ik vind het geen prettig idee dat de pet bij Budde ligt.

Meteen op maandag al, tijdens de ochtendpauze, komt Nisse naar me toe op het schoolplein.

‘Mijn vader is lekker sterker dan die van jou,’ zegt hij met een scheve grijns. Het lijkt wel alsof hij een beetje met me te doen heeft. En dan dat woordje ‘lekker’ – zijn vader is ‘lekker’ sterker dan de mijne.

‘Ja,’ antwoord ik en ik lach terug. Dat brengt hem in de war, zie ik, dat ik mijn eigen vader uitlach. Hij weet ineens niet meer wat hij moet zeggen.

Dan loopt hij weg, goddank.

Nisse zal wel denken dat ik het met hem eens ben dat mijn vader voor gek staat. Maar het belangrijkste is dat ik zelf weet hoe de zaak in elkaar steekt. Hij heeft het aan mijn vader te danken dat hij nog steeds een vader heeft, in elk geval eentje die niet achter de tralies zit. Dat kun je Nisse alleen niet aan zijn verstand brengen, de kans is groot dat hij erom vechten wil en dat is het me niet waard. Dat is het absoluut niet waard. Ik kan er maar beter gewoon het mijne van denken.

We hebben juf Port. Dat is een ouwe vrijster, die veel van Jezus houdt. Maar ook van dictees. We maken stapels dictees tijdens haar lessen. Daar ben ik niet zo goed in, maar de jongen naast me kan goed spellen maar niet vechten, dus ik spiek bij hem. Vandaag staan er toevallig voor het eerst geen rode strepen in mijn schrift. Juf Port prijst me zodat iedereen het kan horen en dan loopt ze door naar Nisse, die haar teleurgesteld heeft: hij heeft zijn eigen record gebroken en dit keer 44 fouten gemaakt. Nisse lacht dommig, hij lijkt er wel trots op.